

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ คนข้ามแดน: ชีวิตและชุมชนของขอทานเขมรในกรุงเทพมหานคร

ผู้เขียน นางสาวเสาวลักษณ์ วราญ

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิภาคศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ ญาณสาร

กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พยายามทำความเข้าใจปรากฏการณ์ “คนข้ามแดน: วิถีชีวิตและชุมชนของขอทานเขมรในกรุงเทพมหานคร” โดยเฉพาะการทำความเข้าใจ “คนขอทาน” ในมุมมองที่ค่อนข้างจะถูกละเลยมาโดยตลอด และตกอยู่ในฐานะของผู้กระทำผิดกฎหมายด้วยการเร่ร่อนขอทานไม่อยู่ประจำที่ ทั้งยังถูกมองว่ามีแนวโน้มจะกระทำผิดในข้อหาอื่นๆ อันก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ และเป็นอันตรายแก่สังคม ซึ่งในที่สุดได้นำไปสู่การประวัตินิติปฏิบัติต่อพวกเขา ด้วยความดูแลดูแลควบพร้อมทั้งผลักดันให้พวกเขากลายเป็น “คนขายของ” หรือ “ส่วนเกิน” อันไม่พึงประสงค์ของสังคม

ผู้วิจัยพยายามเข้าไปทำความเข้าใจ “รู้จัก” คนขอทานในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ด้วยการติดต่อผ่านองค์กร IOM ซึ่งทำงานช่วยเหลือคนขอทานในพื้นที่อยู่ก่อนแล้ว และขอทานเหล่านั้นรู้จักผู้วิจัยในฐานะ “เพื่อนของครู” ซึ่งหมายถึงผู้ช่วยวิจัยที่ทำงานในองค์กรดังกล่าว การเข้าไปคลุกคลีทำความเข้าใจกันเคยเป็นส่วนตัว ด้วยการพูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกันกับพวกเขา ทำให้ผู้วิจัยได้รู้จัก “ขอทานเขมร” ในอีกมุมหนึ่ง ที่แปลกไปจาก “คนขอทาน” ดังกล่าวข้างต้น ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับขอทาน ผู้วิจัยให้ความสำคัญเป็นพิเศษ กับสภาพการดำรงชีวิตของพวกเขา ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม อันประกอบไปด้วยกลุ่มคนละสังคมแบบต่างๆ รวมถึงองค์กรต่างๆ ที่พยายามเข้าไปช่วยเหลือขอทานเขมร เพื่อที่จะเข้าใจถึงบริบทแวดล้อมที่ทำให้เกิด “สังคม” ของขอทานเขมรขึ้นมา พร้อมกับได้พยายามทำความเข้าใจ ถึงวิถีที่ขอทานให้ความหมายกับตัวเอง และสร้างปฏิสัมพันธ์กับ “โลก” ที่อยู่รอบตัว

ปฏิกริยาทางความคิดของงานศึกษานี้ ที่มีต่อวิธีมองปัญหา “คนขอทาน” ของสาธารณชนทั่วไป ปรากฏในสองมิติหลัก มิติแรกคือการที่ “คนขอทาน” มักถูกมองว่าเป็นพวกขี้เกียจ ไร้ศักดิ์ศรี เป็นพวกที่มีแนวโน้มก่อปัญหาขึ้นในสังคม ผู้ศึกษามีได้ปฏิเสธความหมายของคนขอทานในมิตินี้ทั้งหมด เพียงแต่ได้พยายามทำความเข้าใจด้วย ถึงปัจจัยที่ผลักดันคนเหล่านี้ ให้ต้องเข้ามาสู่ความหมายดังกล่าว และผู้ศึกษาเห็นว่าวินิยามเช่นนี้ มิได้ครอบคลุมความหมายทั้งหมดของ “คนขอทาน” การมีส่วนร่วมได้เข้าไปสังเกต การใช้ชีวิตประจำวันของขอทานเขมรเหล่านั้น ทำให้พบว่าขอทานเขมรไม่ได้แตกต่างไปจากคนทั่วไป ที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่หลากหลาย เพียงแต่สถานการณ์ของคนขอทานเขมรมักผันแปรมากกว่าที่คนทั่วๆ ไปได้ประสบอยู่เป็นอันมาก ขอทานเขมรอาจจำเป็นต้องแย่งกร้าว ภายใต้อสภาพชีวิตที่เผชิญอันตรายรอบตัว แต่ในขณะเดียวกันพวกเขาก็ยังสามารถแสดงตัวเป็นคนน่าสงสารยอมออกไปขอทาน มิติสุดท้ายที่ผู้วิจัยพิจารณา คือวิธีที่สังคมปฏิบัติต่อคนขอทาน ด้วยการจัดหาที่พักพิงทางกายภาพ และปัจจัยในการดำรงชีวิตให้ตามสมควร โดยคิดว่าเป็นทางออกที่เหมาะสมและมีมนุษยธรรมมากที่สุดแล้ว โดยมีองค์กรต่างๆ ทั้งภาคและเอกชนเข้ามารับหน้าที่ดังกล่าว ปรากฏการณ์ที่ทำให้ผู้วิจัยพบในภาคสนามก็คือ สำหรับขอทานเขมรกลุ่มหนึ่งแล้ว พวกเขามีได้ให้คำหรือความสำคัญต่อความช่วยเหลือในลักษณะดังกล่าวเลย อันสืบเนื่องมาจากหลายปัจจัย อย่างเช่น การปรับตัวให้เข้ากับชีวิตริมถนนอันนำไปสู่การสร้าง ความหมายและคุณค่าให้กับตัวเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตในองค์กรสงเคราะห์เหล่านั้น

ในที่สุดแล้วงานศึกษานี้ อาจไม่ได้นำไปสู่ข้อเสนอใดๆ ที่เป็นรูปธรรมหรือเป็นสูตรสำเร็จ สำหรับการแก้ไขปัญหา “คนขอทานเขมร” ตรงกันข้ามงานชิ้นนี้กลับพยายามชี้ให้เห็นมิติทางสังคมและวัฒนธรรม อันยุ่งเหยิงสลับซับซ้อนภายใต้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งทำให้เห็นว่าการแก้ปัญหาคนขอทานข้ามแดนไม่ใช่เรื่องง่าย และจะไม่อาจประสบความสำเร็จได้เลย ถ้าหากยังไม่เลิกแก้ปัญหาด้วยการผลักดันขอทานให้ต้องกลายเป็น “คนชายขอบ” หรือ “คนพิเศษ” ซึ่งต้องการมาตรการที่แตกต่างไปจากคน “ปกติธรรมดา” ในสังคม

Thesis Title Transborder People: Life and Commodity of Cambodian Beggars in the Bangkok Metropolis

Author Miss Saowaluck Varayu

Degree Master of Arts (Regional Studies)

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Seksin Sriwatananukulkit Chairperson
Assoc. Prof. Dr. Sanay Yarnasarn Member

ABSTRACT

The Objective of this is to comprehend “Transborder People: Life and Commodity of Cambodian Beggars in the Bangkok Metropolis” phenomenon with respect to the aspect that generally has been ignore in society. The discourses of “Beggars”, which are normally perceived by the public, often discriminate them from ordinary children being considered innocent. The status of Beggars is still illegal in that they are not looked after by their own parents. Besides, from different angles, they are inclined to commit crime bringing about social annoyance and danger. Eventually, these discourses result in social treatments satiates with violence and disparagement, thereby pushing them to “the marginal” or “the wastage” of society.

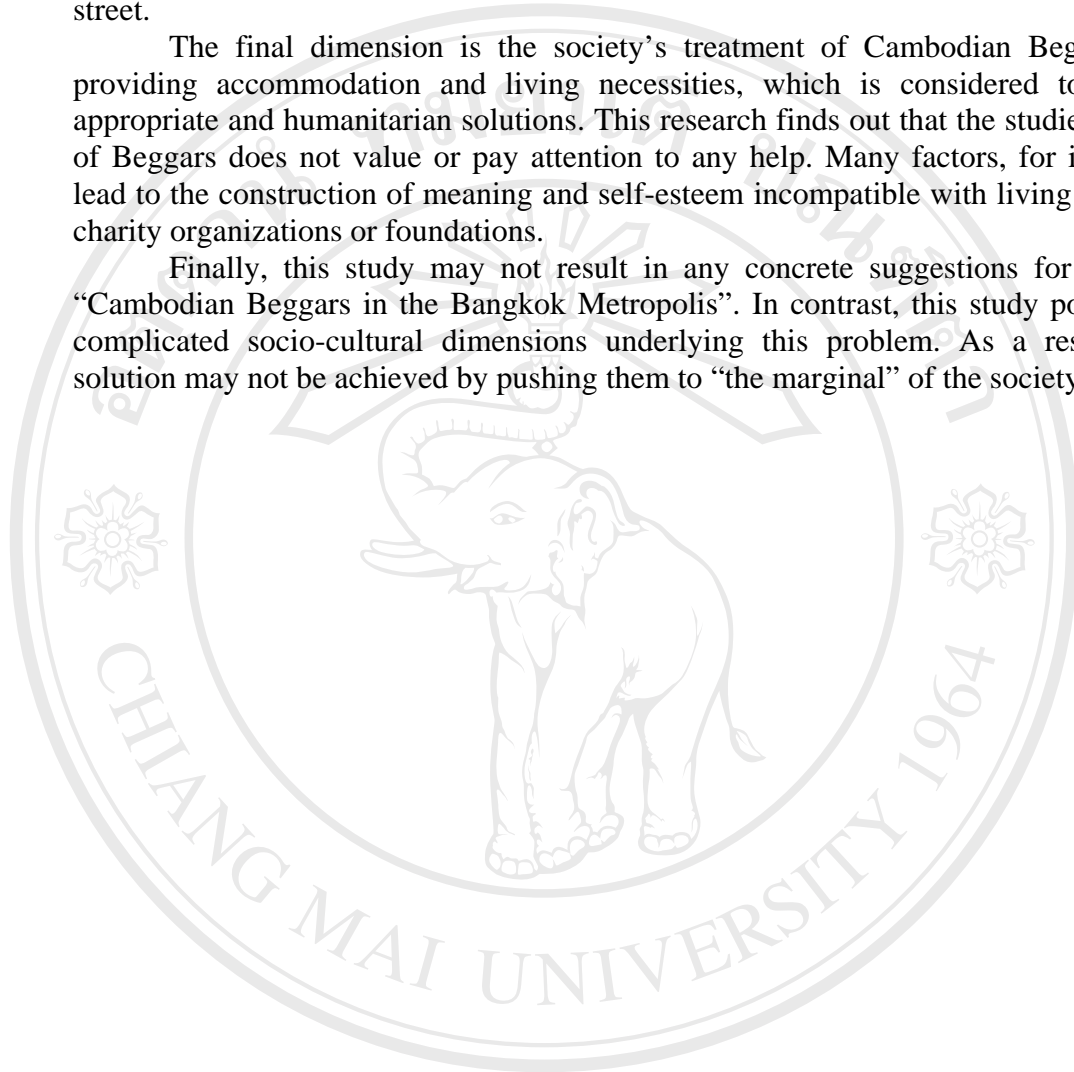
The researcher attempts to be acquainted with a group of Cambodian Beggars in the Bangkok Metropolis through the connection with IOM “International Organization for Migration” which has provided them help and care in the same are. In the field research, the researcher plays the role as a “friend of their teacher”, after having been familiar with them through many activities, e.g. conversation, and participation in common activity for a long time. The researcher, as a result, “knows” Cambodian Beggars from different point of view other than so called discourses. The emphasis of this study is on their living conditions which correlate to an environment composed of groups of people, foundation and organizations for children. Therefore, the researcher tries to understand the specific context giving rise to the “Community” of Cambodian Beggars, and to comprehend how they define themselves, react to the surrounding “world”.

This thesis lies in the way society defines “Cambodian Beggars” categorized into two dimensions. The first dimension is that “Beggars” usually have rough and aggressive behaviors resulting from never without undergoing suitable process of socialization, thereby predisposing to be juvenile delinquents. However, this research does not reject most of the definition in this dimension, but attempts to understand particular conditions that influence children to be possessed of such characters. The definition of the society, from the researcher’s point of view, does not cover all aspects of “Cambodian Beggars”. The participant observation of their everyday life suggests that they are not different from other people who adapt themselves to varied

situations. Nevertheless, the situations, they have to confront, prone to be more diverse. Cambodian Beggars, therefore, need to be aggressive in hostile surrounding, be a “good person” of their people who kind to them and can be the “pity” on the street.

The final dimension is the society’s treatment of Cambodian Beggars by providing accommodation and living necessities, which is considered to be an appropriate and humanitarian solutions. This research finds out that the studied group of Beggars does not value or pay attention to any help. Many factors, for instance, lead to the construction of meaning and self-esteem incompatible with living in these charity organizations or foundations.

Finally, this study may not result in any concrete suggestions for solving “Cambodian Beggars in the Bangkok Metropolis”. In contrast, this study points out complicated socio-cultural dimensions underlying this problem. As a result, the solution may not be achieved by pushing them to “the marginal” of the society.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved